

Kamp Vught

De ongeveer vierduizend Molukkers in dienst van het KNIL kwamen al snel na de soevereiniteitsoverdracht op 27 december 1949 in een moeilijke positie. Het KNIL zou op 26 juli 1950 worden opgeheven en de positie van de Molukse militairen en hun gezinnen was een onderwerp van bespreking van Nederland met Indonesië.

Het uitroepen van de Republiek der Zuid-Molukken (RMS) op 25 april 1950 maakte de zaak er niet makkelijker op. Terugkeer naar de Molukken werd onmogelijk en de overgang naar het Indonesische leger of de demobilisatie op Java ongewenst. De Indonesische regering beschouwde de Molukkers als sympathisanten met de opstandelingen, de Javaanse bevolking zag ze aan voor verraders en de Molukkers zelf vonden de Indonesiërs onderdrukkers.

Om de verslechterende relatie tussen de Nederlandse en de Indonesische regering niet verder te belasten, werden na de opheffing van het KNIL de Molukse soldaten tijdelijk in dienst genomen van de Koninklijke Landmacht. Uiteindelijk moesten de Molukse militairen kiezen: of demobilisatie op Java, of dienst nemen in het Indonesische leger of een tijdelijke opzending naar Nederland. Van een werkelijke keuze was, gezien de omstandigheden in Indonesië, natuurlijk geen sprake. Maar de Nederlandse overheid bleef volhouden dat de komst naar Nederland volledig vrijwillig was geweest en dat ze daarom de militairen na aankomst in Nederland ook kon ontslaan.

Voor de opvang van de militairen en hun gezinnen, bij elkaar zo'n 12.500 mensen, had de Nederlandse overheid onder andere haar oog laten vallen op kamp Vught, het voormalige Duitse concentratiekamp 's Hertogenbosch. Na de oorlog had het dienst gedaan om landverraders vast te zetten en daarna was het gebruikt als tijdelijke verblijfplaats voor repatrianten uit Indonesië. Een maand voor de komst van de Molukkers was het omgedoopt in woonoord Lunetten.

Ieder gezin kreeg een kamer in een van de barakken, achterin was een gemeenschappelijke was- en toiletgelegenheid. Er werd gemeenschappelijk gekookt. De woonomstandigheden weken overigens niet erg af van wat men in Indonesië gewend was.

Contact met de buitenwereld was er weinig, ook de lokale overheden bemoeiden zich niet met de Molukkers. Dat was een taak van de rijksoverheid. Het kampleven vond vooral plaats in isolement.

Woonoord Lunetten was het grootste woonoord van de Molukse gemeenschap; bijna een kwart van de Molukse gemeenschap woonde daar. Daarmee werd kamp Vught het brandpunt van alle spanningen die zich uit wederzijds onbegrip, wantrouwen en frustratie vanaf de komst van de Molukkers naar Nederland zouden afspelen tussen hen en de Nederlandse overheid.

Hans Pols

Naar: Wim Manuhutu, 'Vught: woonoord Lunetten' in: Wim van den Doel (red.), *Plaatsen van herinnering. Nederland in de twintigste eeuw*, 208-219

Woonoord voor Ambonezen

Bron: L&S&N 2006

